

BIULETYN
SĄDU NAJWYŻSZEGO
nr 2/2023

z dnia 30 marca 2023 r.

Spis treści

	Str.
PYTANIA PRAWNE DO IZBY CYWILNEJ.....	2
UCHWAŁA IZBY CYWILNEJ	6
ORZECZENIA TEZOWANE IZBY CYWILNEJ	7
PYTANIA PRAWNE DO IZBY KARNEJ.....	9
UCHWAŁY IZBY KARNEJ.....	12
PYTANIA PRAWNE DO IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH.....	14
UCHWAŁA IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	17

PYTANIA PRAWNE DO IZBY CYWILNEJ

III CZP 8/23

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Warszawie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy wydatki na ekspertyzę poniesione przez podmiot zajmującym się profesjonalnie skupem wierzytelności od poszkodowanych w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych i szacowaniem szkód komunikacyjnych oraz ich dochodzeniem na drodze sądowej pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym i wchodzą w zakres odszkodowania (art. 361 k.c.) należnego od ubezpieczyciela sprawcy szkody w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych?”

III CZP 9/23

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Poznaniu przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy koszty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 1¹ ustawy z 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. poz. 1208) obejmują świadczenia na fundusz remontowy, a w konsekwencji czy zgodnie z art. 505 punkt 1) ustawy z 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r. poz. 1360) w zw. z art. 831 §1 punkt 10) ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r.

poz. 1805) wierzytelności spółdzielni mieszkaniowych z tytułu opłat na fundusz remontowy nie mogą być umorzone przez potrącenie?”

III CZP 10/23

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Warszawie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy w razie oddalenia powództwo konsumenta przeciwko bankowi o ustalenie nieważności umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej, konsument może dochodzić od banku zapłaty należności z tytułu nadpłaconych rat kredytu, opierając swoje roszczenie na tej podstawie, że istnieją w umowie niedozwolone postanowienia, składające się na cały mechanizm indeksacji?”

III CZP 11/23

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Warszawie VII Wydział Gospodarczy i Własności Intelektualnej przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy były agent nabywa prawo do prowizji od umów zawartych przez niego z klientami w czasie trwania umowy agencyjnej (art. 761 § 1 k.c.), w sytuacji gdy spełnienie świadczenia przez klienta (art. 761³ § 1 k.c.), nastąpiło po ustaniu umowy agencyjnej w związku z upływem czasu na który została zawarta?”

2. Czy umowa agencyjna zawarta na czas oznaczony może ustanawiać po stronie dającego zlecenie prawo do jednostronnej zmiany wysokości prowizji w powiązaniu z prawem agenta do rozwiązania umowy z zachowaniem okresu wypowiedzenia w przypadku nieakceptowania dokonanej zmiany?”

III CZP 12/23

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w w Katowicach przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy w procesie przeciwko bankowi o ustalenie nieważności umowy kredytu konieczny jest po stronie powodowej udział wszystkich kredytobiorców?”

III CZP 13/23

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Słupsku przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„I. Czy zażalenie na postanowienie, które nie zostało podpisane:

– podlega odrzuceniu jako wniesione co do orzeczenia nieistniejącego

czy

– skutkuje uchYLENIEM orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, gdyż brak podpisu stanowi istotną wadę zaskarżonej czynności, która zgodnie z art. art. 324 § 3 k.p.c. powinna być sygnowana podpisem,

II. Czy – w przypadku odpowiedzi, że postanowienie podlega uchYLENIU – jest to postanowienie oparte na art. 386 § 2 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. czy innej, np. prowadzącej do sentencji «zmienia przez uchYLENIE postanowienia»?”

III CZP 14/23

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Szczecinie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„I. Czy przepis art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) jest przepisem szczególnym, o którym mowa w art. 118 k.c., określającym ogólne terminy przedawnienia roszczeń;

w przypadku odpowiedzi pozytywnej:

II. Czy roszczenie regresowe Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych do osoby, która zaniechała zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego (art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych) przedawnia się z upływem trzech lat od dnia spełnienia świadczenia;

w przypadku odpowiedzi negatywnej na pierwsze pytanie:

III. Czy dla roszczenia regresowego Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych do osoby, która zaniechała zawarcia umowy ubezpieczenia obowiązkowego (art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych) termin przedawnienia wyznacza przepis art. 442¹ § 1 k.c.?”

UCHWAŁA IZBY CYWILNEJ

**III CZP 108/22 – z dnia 24 lutego 2023 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Okręgowego w Lublinie:**

**„Czy przysądzenie własności nieruchomości przed dniem
3 sierpnia 2008 roku przerywa bieg terminu zasiedzenia służebności
gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu
obciążającej tę nieruchomość?”**

postanowiono odmówić podjęcia uchwały.

ORZECZENIA TEZOWANE IZBY CYWILNEJ

II CSKP 264/22 – wyrok z dnia 9 września 2022 r.

Współprzyczynienie do powstania błędu przez składającego oświadczenie nie wyklucza a *limine* skutecznego powołania się przez niego na błąd przy zawieraniu umowy.

II CSKP 853/22 – wyrok z dnia 13 października 2022 r.

PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. nie przejęły na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego «Polskie Koleje Państwowe» (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 292 ze zm.) zobowiązań z tytułu czynów niedozwolonych, za które odpowiedzialność ponosiło przedsiębiorstwo państwowe «Polskie Koleje Państwowe». Zobowiązania te zostały przejęte na podstawie art. 2 ust. 2 ww. ustawy przez PKP S.A.

II CSKP 864/22 – wyrok z dnia 13 października 2022 r.

Wyeliminowanie z umowy kredytu indeksowanego kursem waluty obcej klauzuli przeliczeniowej powoduje, że nie jest możliwe określenie zgodnego z wolą stron rozmiaru wzajemnych świadczeń, a przede wszystkim wysokości zobowiązania konsumenta względem banku.

III CZ 297/22 – postanowienie z dnia 20 października 2022 r.

Zażalenie do Sądu Najwyższego nie przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji wydane na skutek rozpoznania zażalenia, o którym mowa w art. 21 § 3 zdanie pierwsze u.p.n.

PYTANIA PRAWNE DO IZBY KARNEJ

I KZP 2/23

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Katowicach przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy sędzia, który przeszedł w stan spoczynku po wydaniu wyroku, jest zobowiązany do sporządzenia pisemnego uzasadnienia, czy też w takiej sytuacji, przy uwzględnieniu, że wyrok zapadł w składzie jednoosobowym, brak jest możliwości sporządzenia uzasadnienia w sprawie?

2. Czy w razie uznania, że sędzia w stanie spoczynku zobowiązany jest sporządzić pisemne uzasadnienie wyroku, dopuszczalnym jest przekazanie akt sprawy sądowi I instancji w trybie art. 449a § 1 k.p.k. w celu sporządzenia uzasadnienia, przy wyjściu poza literalne sformułowanie: «(...) w celu uzupełnienia uzasadnienia zaskarżonego wyroku» zawarte w tym przepisie?”

I KZP 3/23

Pytanie prawne Sądu Okręgowego w Częstochowie przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„I) Czy udział w składzie sądu okręgowego, rozpoznającego środek odwoławczy od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji przez sąd rejonowy, sędziego sądu rejonowego delegowanego przez Ministra Sprawiedliwości, w trybie art. 77 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie okręgowym,

w każdej sytuacji prowadzi do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności lub art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej i w konsekwencji skutkuje zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej – nienależytej obsady sądu, w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.;

a nadto, w razie udzielenia odpowiedzi negatywnej na pierwsze pytanie,

II) Czy udział w składzie sądu okręgowego, rozpoznającego środek odwoławczy od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji przez sąd rejonowy, sędziego sądu rejonowego delegowanego przez Ministra Sprawiedliwości, w trybie art. 77 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie okręgowym, w sytuacji, gdy, inne elementy stosunku służbowego sędziego delegowanego, nie wynikające bezpośrednio z faktu delegowania, są zależne od woli Ministra Sprawiedliwości albo organu z nim faktycznie związanego, prowadzi do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności lub art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej i w konsekwencji skutkuje zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej – nienależytej obsady sądu, w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.;

a nadto, w razie udzielenia odpowiedzi negatywnej na poprzednie pytania,

III) Czy udział w składzie sądu okręgowego, rozpoznającego środek odwoławczy od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji

przez sąd rejonowy, sędziego sądu rejonowego delegowanego przez Ministra Sprawiedliwości, w trybie art. 77 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, do pełnienia obowiązków sędziego w sądzie okręgowym, w sytuacji, gdy wniosek zgłoszony przez stronę, w oparciu o art. 41 k.p.k., o wyłączenie ze składu sędziego delegowanego, z uwagi na brak jego instytucjonalnej bezstronności, czy wprost niezawisłości, nie został uwzględniony, prowadzi do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności lub art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej i w konsekwencji skutkuje zaistnieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej – nienależytej obsady sądu, w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.?”

UCHWAŁY IZBY KARNEJ

I KZP 13/22 – z dnia 28 lutego 2023 r. w składzie 3 sędziów na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Gdańsku:

„1. Czy zwrot "ostatecznego zwolnienia terytorium Strony, której została wydana" współokreślający wyjątek z art. 14 ust. 1 lit. b) od zasady ograniczenia ścigania nakreślonej w art. 14 ust. 1 zd. 1 Europejskiej Konwencji o Ekstardycji z dnia 13 grudnia 1957 roku (wraz z Protokołami dodatkowymi z dnia 15 października 1975 roku i z dnia 17 marca 1978 roku; Dz. z 1994 r. Nr 70, poz. 307) należy rozumieć w ten sposób, że dotyczy on także sytuacji, kiedy osoba skazana nie opuściła terytorium Polski w terminie 45 dni od daty jej zwolnienia z zakładu karnego z powodu istnienia przeszkód prawnych nakreślonych w art. 14 ust. 1 do wykonania kary w związku z którą nastąpiła ekstradycja lub po takim zwolnieniu i wyjeździe w terminie 45 dni powróciła na terytorium Polski, przy założeniu, że na osobę tę przy opuszczaniu zakładu karnego nie nałożono żadnych ograniczeń co do prawa do dysponowania własną osobą, w tym swoim miejscem pobytu?,

a w przypadku pozytywnej odpowiedzi na powyższe zagdnienie:

2. czy ww. wyjątek od zasady ograniczenia ścigania (zasady specjalności) może być stosowany w stosunku do obywatela polskiego w świetle uregulowań zawartych w art. 52 ust. 4 Konstytucji RP (Dz. U. z 1997 roku, Nr 78, poz. 483 ze zm.) oraz w związku z treścią prawa międzynarodowego zawartą w art. 3 Protokołu Nr 4 do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw

**Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175) oraz w art. 12 ust. 4 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1997 roku, N 38, poz. 167)?”
postanowiono odmówić podjęcia uchwały.**

**I KZP 18/22 – z dnia 28 lutego 2023 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Gdańsku:**

**Skazanie za przestępstwa, o których mowa w art. 65 § 1 k.k.,
przy niezachodzeniu warunków przewidzianych w art. 64 § 2 k.k.,
nie stanowi negatywnej przesłanki do udzielenia skazanemu
na podstawie art. 43 la § 1 pkt 1 k.k.w. zezwolenia na odbycie kary
pozbawienia wolności nieprzekraczającej roku i sześciu miesięcy
w systemie dozoru elektronicznego.**

PYTANIA PRAWNE DO IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

III UZP 2/23

Pytanie prawne Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu przedstawione do rozpoznania przez skład 3 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy ubezpieczonemu, urodzonemu przed dniem 01 stycznia 1949 r., który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 02 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługującą z tytułu okresów składkowych i nieskładkowych poprzedzających służbę wojskową, jak i przypadających po zakończeniu tej służby, może być wypłacana jednocześnie emerytura wojskowa, na której wysokość ustaloną na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, wpływa wyłącznie wysługa emerytalna związana z okresami pozostawania w służbie wojskowej (art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin w związku z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych)?”

III UZP 3/23

Pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego przedstawione do rozpoznania przez skład 7 sędziów Sądu Najwyższego:

„Czy organ rentowy w przypadku podjęcia pozarolniczej działalności przez ubezpieczonego, nie negując tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym, jest uprawniony do weryfikacji podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia w sytuacji, gdy w początkowym okresie prowadzenia tej działalności ubezpieczony deklaruje podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, której wysokość nie ma odzwierciedlenia w przychodach, zaś w kolejnych miesiącach realizuje się ryzyko socjalne, którego wystąpienie było pewne w momencie rozpoczęcia działalności gospodarczej (art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w związku z art. 41 ust. 12 i 13, art. 68 ust. 1 oraz art. 86 ust. 1 i 2 w związku z art. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2022 r. poz. 1009)?”

III UZP 4/23

Pytanie prawne składu 3 sędziów Sądu Najwyższego przedstawione do rozpoznania przez skład 7 sędziów Sądu Najwyższego:

„1. Czy «praca (na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń) w kopalni węgla brunatnego», ujeta w art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest tożsama z «pracą na odkrywce w kopalni węgla brunatnego» w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 5 tej ustawy?

2. czy praca na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa

ruchu kopalń w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy emerytalnej – zarówno podziemnych jak i odkrywkowych – wymaga obecności pod ziemią lub na odkrywce przynajmniej w połowie wymiaru czasu pracy?”

UCHWAŁA IZBY PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

III UZP 6/22 – z dnia 16 lutego 2023 r. w składzie 3 sędziów
na pytanie prawne Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

Wskaźnik częstości zatrudnionych w warunkach zagrożenia, stosowany przy obliczaniu stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe zgodnie z art. 28 ust. 2, art. 30 ust. 1 i ust. 2 pkt 4 w związku z art. 31 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (aktualnie jednolity tekst: Dz. U. z 2022 r. poz. 2189) określany jest również z uwzględnieniem wyposażenia pracowników w środki ochrony indywidualnej, eliminujące w całości zagrożenie wynikające z przekroczenia dopuszczalnych norm.